กลวิธีการบรรเลงจะเข้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น

ณรงค์ เขียนทองกุล*

บทคัดย่อ

กลวิธีการบรรเลงจะเข้ที่นิยมใช้ในเพลงเดี่ยวจะเข้ที่นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น มีทั้งหมด 10 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การดีดเก็บ รูปแบบที่ 2 การดีดรัวหรือการดีดกรอเสียง รูปแบบที่ 3 การดีดสะบัด มี 3 รูปแบบ คือ สะบัดเสียงเดียว สะบัดสองเสียง และสะบัดสามเสียง รูปแบบที่ 4 การดีดปริบ รูปแบบที่ 5 การดีดกระทบสาย มี 2 แบบ คือ การดีดกระทบสองสายและกระทบสามสาย รูปแบบที่ 6 การดีดทิงนอย รูปแบบที่ 7 การรูดสาย คือ การรูดสายจากเสียงต่ำไปเสียงสูง รูปแบบที่ 8 การดีดย้อยเสียง รูปแบบที่ 9 การดีดกล้ำเสียง และรูปแบบที่ 10 การดีดขยี้

คำสำคัญ: จะเข้; เพลงเดี่ยว; กลวิธีการบรรเลงจะเข้; ทะแย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: fhumnrk@ku.ac.th

Jakhey's Playing Techniques in Solo Song Thayae Sam Chan

Narong Khianthongkul*

Abstract

The Jakhey's playing methods used in Thayae Sam Chan Solo comprises of 10 techniques: 1) *Deed Keb* (sixteenth note), 2) *Deed Rua* or *Deed Kraw* (trill), 3) *Deed Sabad* (mordent) in 3 styles; one note, two notes, and three notes, 4) *Deed Prib* (passing shake), 5) *Deed Kratob Sai* in 2 styles; double or triple strings plucking in one note, 6) *Deed Ting Noi* (canon style of playing in 8 octave notes), 7) *Deed Rud Sai*, (sliding pitch), 8) *Deed Yoy Siang*, (prolonged note) 9) *Deed Klam Siang*, (passing note), and 10) *Deed Khayee* (3-6 notes playing in one beat).

Keywords: Jakhey; solo song; Jakhey's playing techniques; Thayae

* Assistant Professor, Department of Music, Faculty of Humanities, Kasetsart University. email: fhumnrk@ku.ac.th

1. บทนำ

บทความวิจัยเรื่องกลวิธีการบรรเลงจะเข้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อประพันธ์เพลงเดี่ยวใหม่สำหรับจะเข้ที่สามารถนำมาบรรเลงอวดฝีมือได้ นอกจากนั้น ยังสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนรายวิชา 01385431 เครื่องดนตรีเอก VII ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในรายวิชานี้กำหนดให้นิสิตเรียนเครื่องดนตรีไทยที่เป็นเครื่องมือเอกในกลุ่มเพลงเดี่ยว ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัย คือ เพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น ไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาดังกล่าว

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ ทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นฐานความรู้และเชื่อมโยงเพื่อให้ได้ผลการวิจัย ประเด็นสำคัญในการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น คือ ผู้วิจัยได้รวบรวมกลวิธีการบรรเลงจะเข้ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงเพื่อนำมาใช้ในเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น ไว้อย่างเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่ออธิบายขั้นตอนการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น
2) เพื่ออธิบายวิธีการนำกลวิธีการบรรเลงมาใช้ในการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น

3. ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น นั้น ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น

3.1 ทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทย

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์เพลงไทยของอาจารย์มนตรี ตราโมท และแนวคิดการประพันธ์เพลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรีไทยของอาจารย์สงัด ภูเขาทอง เป็นหลักในการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น

3.1.1 ครูมนตรี ตราโมท เขียนบรรยายหลักการประพันธ์เพลงไทย ในหนังสือ*ดุริยสาส์น* (2538, น. 87-88) มีใจความว่า

> การแต่งเพลงไทยนั้น มีวิธีที่จะแต่ง 3 วิธีด้วยกัน คือ
>
> ก. การแต่งขึ้นใหม่แท้ๆ โดยไม่ได้ยึดหลักจากเพลงใดเพลงหนึ่งที่มีอยู่แล้ว เพลงชนิดนี้อาจเป็นอัตราสามชั้น สองชั้น ชั้นเดียว หรือจะเป็นเพลงชนิดเบ็ดเตล็ดใดๆ ได้ทั้งสิ้น ข้อสำคัญในการแต่งเพลงแบบนี้ คือ ได้คิดแต่งขึ้นโดยสติปัญญาเป็นอัตโนมัติจริงๆ ไม่ได้อาศัยเกณฑ์หรือทำนองหรือเสียงตกจากเพลงใดๆ ที่มีมาก่อนเลย
>
> ข. การแต่งทวีคูณเพิ่มอัตราขึ้น เช่น ของเก่าเป็นอัตราสองชั้นแต่งขึ้นเป็นสามชั้น หรือทอนอัตราลง เช่น ของเก่าเป็นอัตราสองชั้นคิดแต่งใหม่เป็นอัตราชั้นเดียว เป็นต้น
>
> ค. แต่งทำนองเพลงขึ้นใหม่ โดยยึดถือเนื้อเพลงของเก่าที่มีอยู่แล้ว โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงอัตราแต่อย่างใด ของเดิมเป็นสามชั้นก็คงเป็นสามชั้น ของเดิมเป็นสองชั้น ก็คงเป็นสองชั้นอยู่เช่นเดิม

แต่ว่าได้ประดิษฐ์ทำนองและลีลาของเพลงให้เปลี่ยนรูปออกไปจน
จะจำไม่ได้ว่าเป็นเพลงเดียวกันกับเพลงที่มีอยู่เดิม

3.1.2 อาจารย์สงัด ภูเขาทอง (2532, น. 219-223) ได้กล่าวถึงการประพันธ์เพลงเดี่ยว ว่า จะต้องคำนึงถึงเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเดี่ยว ในการสร้างทำนองเดี่ยวนั้น เครื่องดนตรีที่สร้างทำนองเดี่ยวต้องมีลักษณะพิเศษแยกไปตามลีลาของเครื่องมือต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีและเครื่องเป่า และกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดและเครื่องตี

ก. กลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีและเครื่องเป่า เป็นเครื่องดนตรี ที่สามารถบรรเลงเสียงยาวได้ ในการประพันธ์ทำนองเพลงเดี่ยวจะนิยมแต่งให้เป็นทางหวาน ที่ท่วงทำนองห่าง ๆ เสียงยาว เลียนแบบลีลาของการขับร้อง โดยแต่งให้ทำนองมีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีที่เดี่ยวเป็นเที่ยวแรก และเที่ยวกลับต้นหรือเที่ยวสองนั้นก็แต่งเป็นทางเก็บหรือทางรับ แต่งทำนองให้มีทำนองเก็บถี่จังหวะรวดเร็ว เพิ่มเติมเทคนิคการบรรเลง ให้โลดโผนซับซ้อน ฟังแล้วเห็นถึงความสามารถผู้บรรเลง ทำนองเพลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีและเครื่องเป่าทำให้เกิดเทคนิคการบรรเลงขึ้นหลายอย่าง เช่น เครื่องสี ใช้เทคนิคการประ การพรม สำหรับเครื่องเป่า วิธีการเป่าระบายลม ไม่ว่าจะเป็นขลุ่ยหรือปี่ นับเป็นหลักสำคัญสำหรับผู้ฝึกหัดเครื่องเป่าทั้งหลาย ก่อนอื่นต้องรู้จักวิธีระบายลม คือ การทำเสียงไม่ให้ขาดหาย นับเป็นเทคนิคสำคัญ

ข. กลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดและเครื่องตี เครื่องดนตรีประเภทนี้ไม่อาจทำเสียงต่อเนื่องได้ เสียงจะขาดหายไปตามการบรรเลงของแต่ละเสียงและไม่อาจสร้างทำนองเดี่ยวแบบทางหวานหรือทางร้องอย่างเครื่องสีหรือเครื่องเป่าได้ จึงต้องสร้างทำนองไปอีกแนวหนึ่งโดยให้เหมาะสมตามชนิดของเครื่องดนตรี เช่น ทางขิม ทางจะเข้ ทางระนาดเอก ทางฆ้องวงใหญ่ เป็นต้น เป็นเหตุให้เกิดเทคนิคการบรรเลงมากมายหลายแบบ ล้วนแต่เน้นที่ความสามารถของผู้บรรเลงทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องตีในวงปี่พาทย์ เช่น ระนาดเอก ที่จัดว่าเป็นเครื่องดนตรีที่มีเทคนิคการบรรเลง

มากที่สุดและสำคัญที่สุดในวงปี่พาทย์ เช่น กวาด เก็บขยี้ คาบลูกคาบดอก ไขว้ สะบัด เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ทำนองเดี่ยวของกลุ่มเครื่องดีดและเครื่องตีนี้จึงมักมุ่งในด้านความเร็วเป็นส่วนใหญ่เรียกว่า “ไหว” คือ การบรรเลงได้เร็ว หลักในการประพันธ์ทางเดี่ยวของเครื่องดนตรีประเภทดีดและตีนั้น ผู้แต่งจะแต่งทำนองแต่ละท่อนให้มีสองเที่ยว ดำเนินทำนองเดี่ยวเป็นทางเก็บทั้งสองเที่ยว เน้นการใช้เทคนิคและกลอนเพลง โดยยึดลูกตกเป็นสำคัญ

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่วิเคราะห์เพลงเดี่ยวต่างๆ สำหรับจะเข้ของครูจะเข้หลายคน มีการศึกษาเรื่องกลวิธีการบรรเลงเพลงเดี่ยวที่นิยมใช้ในการบรรเลงจะเข้ในอดีต ประกอบด้วย

3.2.1 วรวุฒิ เข็มเพชร (2546) *การศึกษาเพลงเดี่ยวแขกมอญ สามชั้น ทางจะเข้* ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงแขกมอญ สามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล และทางฆ้องวงใหญ่ พบว่า ก. กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกันและลูกตกเสียงเดียวกัน ข. กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน ลูกตกคนละเสียง ค. กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงคนละบันไดเสียง ลูกตกเสียงเดียวกัน 2) เทคนิคการบรรเลง ประกอบด้วย การดีดเก็บ ดีดรัว ดีดสะบัด ดีดเสียงปริบ ดีดควบเสียง และดีดเสียงทิงนอย ได้มีการสอดแทรกในการแปรทำนองได้อย่างเหมาะสม 3) ได้มีการบันทึกโน้ตสากล ทางเดี่ยวจะเข้ เพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ได้บันทึกเทคนิคการสะบัด การขยี้ หรือการดีดควบเสียง

3.2.2 พิพัฒน์ สอนใย (2547) *การศึกษาเพลงเดี่ยวจะเข้สำเนียงมอญ* ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาเพลงเดี่ยวจะเข้สำเนียงมอญ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะเพลงเดี่ยวที่ถ่ายทอดโดยครูแอบ ยุวนวณิชย์ จำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลงสุดสงวน เพลงนางครวญ และเพลงแขกมอญ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูแอบ ยุวนวณิชย์ เป็นครูจะเข้คนสำคัญของวงการดนตรีไทย ซึ่งได้สืบทอดทางจะเข้จากครูโบราณซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางคศิลป์ เช่น ขุนเจริญดนตรีการ จางวางทั่ว พาทยโกศล ครูสังวาลย์ กุลวัลกี ขุนสนิทบรรเลงการ หลวงชาญเชิงระนาด ครูเฉลิม บัวทั่ง 2) การบันทึกโน้ตไทยและโน้ตสากลเพลงเดี่ยวจะเข้สำเนียงมอญ 3 เพลง ได้แก่ เพลงสุดสงวน จำนวน 1 ท่อน โน้ตไทย 24 ประโยค 48 วรรค โน้ตสากล 97 ห้อง เพลงนางครวญ จำนวน 2 ท่อนโน้ตไทย 32 ประโยค 64 วรรค โน้ตสากล 129 ห้อง เพลงแขกมอญ จำนวน 3 ท่อน โน้ตไทย 66 ประโยค 132 วรรค โน้ตสากล 265 ห้อง 3) วิเคราะห์เพลงเดี่ยวจะเข้ทั้ง 3 เพลง พบลักษณะสำคัญ คือ เพลงไทยที่มีสำเนียงมอญ กลวิธีการบรรเลงทางเดี่ยวที่พบ คือ กรอ เก็บ สะบัด ทิงนอย กระทบ กรอรูด ดีดรูดสายลวด ตบสาย การแปรทำนองเดี่ยวจะเข้สัมพันธ์กับทำนองฆ้องวงใหญ่ มีลักษณะเด่นของทำนองเดี่ยว

3.2.3 เกียรติศักดิ์ ทองจันทร์ (2548) *วิเคราะห์เดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน: กรณีศึกษาทางนางมหาเทพกษัตรสมุห (ครูบรรเลง สาคริก)* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาดุริยางค์ไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาเทคนิคการบรรเลงจะเข้

ผลการวิจัยพบว่า เพลงกราวในเป็นเพลงหน้าพาทย์ประกอบกิริยาการเดินทางของตัวละครฝ่ายยักษ์ มีเนื้อทำนองประกอบด้วยกลุ่มลูกโยนเสียงต่างๆ 10 กลุ่ม 6 เสียง เมื่อนำมาทำเดี่ยวจะเข้มีการลดเสียงลง 1 เสียง ทำให้เกิดความเปล่งปลั่งจำเพาะของจะเข้มากที่สุด และพบการใช้กลวิธีพิเศษต่างๆ มากถึง 11 แบบ เช่น การสะบัด การขยี้ การดีดรูดสาย เป็นต้น ย่อมเป็นการยืนยันความเป็นยอดของเดี่ยวจะเข้กราวในทางนางมหาเทพกษัตรสมุห (ครูบรรเลง สาคริก) ได้เป็นอย่างดี

4. ประวัติความเป็นมาของเพลงทะแย

บริบทที่เกี่ยวข้องกับเพลงทะแยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ทะแย สองชั้น

ทะแย สองชั้น เป็นชื่อเพลงไทยโบราณทำนองหนึ่งมีมาแต่สมัยอยุธยา อัตราสองชั้น ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีจำนวน 2 ท่อน ท่อน 1 มี 4 จังหวะ ท่อน 2 มี 6 จังหวะ ใช้ขับร้องและบรรเลงประกอบโขนละคร นิยมใช้ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ในตับนางลอยและตับพรหมาสตร์

โขนรามเกียรติ์ ตอนนางลอยหรือตับนางลอย เนื้อเรื่องตอนนางเบญกายขึ้นพระวอไปดูนางสีดาที่ท้ายวัง ใช้ในขณะที่นางเบญกายกำลังขึ้นพระวอไปที่อุทยานท้ายกรุงลงกา

เพลงตับพรหมาสตร์ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ แสดงที่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในการต้อนรับมิสเตอร์ดูแมร์ ผู้สำเร็จราชการชาวฝรั่งเศส ซึ่งมาจากอินโดจีน เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2442 ตับพรหมาสตร์ ประกอบด้วย เพลงกราวนอก ทะแยกลองโยน กระบอก แขกอาหวัง สร้อยสน เพลงเร็ว เพลงช้า แมลงวันทอง เห่เชิดฉิ่ง เชิดกลอง ร่ายรุด กราวนำ มอญรำดาบ พม่ากราวรำ ช้างประสานงา (มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตัณฑ์, 2523, น. 122)

ประวัติความเป็นมาของระบำพรหมาสตร์ ระบำในโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาสตร์ ซึ่งเป็นบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงแต่งเป็นบทคอนเสิร์ตสำหรับบรรเลงและขับร้องในงานต้อนรับแขกเมือง ในสมัยรัชกาลที่ 5 เดิมใช้ชื่อว่า “อินทรชิตแผลงศรพรหมาสตร์” หรือ “ระบำหน้าช้าง” เพราะตามเนื้อเรื่องในคอนเสิร์ตนั้น กล่าวว่า อินทรชิตโอรสของทศกัณฐ์ใช้กลยุทธ์ลวงพระลักษณ์และกองทัพวานร โดยอินทรชิตแปลงเป็นพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ แล้วให้บรรดาพลยักษ์แปลงเป็นเทพบุตรนางฟ้า ฟ้อนรำนำขบวนไปหน้าช้างเอราวัณ ผู้ประดิษฐ์ท่าระบำชุดนี้ คือ หม่อมเข็ม กุญชร (หม่อมของเจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์) การแต่งกาย แต่งแบบยืนเครื่องพระนาง เพลงทะแยกลองโยน

ปรากฏอยู่ในตอนที่อินทรชิตแปลงกายเป็นพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ จัดขบวนทัพออกมา (อินทนิล บุญประกอบ, 2552, ออนไลน์)

4.2 ทะแยกลองโยน

ทะแยกลองโยน เป็นชื่อเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้ทำนองเพลงทะแยมาบรรเลงอย่างเพลงเรื่องและต้องตีกลองหน้าทับกลองโยนเลียนวิธีการตีกลองชนะในกระบวนแห่ในการเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตราสถลมารค ปี่ชวามักเป่าเพลงทะแยกลองโยนเข้ากับกลองชนะในกระบวนเสด็จเป็นเพลงหน้าพาทย์ สำหรับประกอบกิริยาเคลื่อนที่ไปมาอย่างเป็นริ้วขบวน หรือประกอบการยกทัพหรือขบวนพยุหยาตราที่มีศักดิ์ศรีพรั่งพร้อมด้วยเครื่องอิสริยยศทั้งหลาย เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เพลงทะแยกลองโยน (ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์, 2557, น. 25)

4.3 เพลงประจำกัณฑ์นครกัณฑ์

เพลงประจำกัณฑ์นครกัณฑ์ ในการเทศน์มหาชาติ ใช้เพลงทะแยกลองโยน ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงบรรจุเพลงเรียกสั้นๆ ว่า “กลองโยน” เพลงทะแยกลองโยนนี้มาจากเพลงทะแยท่อน 1 นำมาซอยทำนองเป็นเพลง 2 ท่อน ถ้ากำกับด้วยหน้าทับกลองโยนเรียกว่าเพลงกลองโยน แต่ถ้าไม่ได้กำกับด้วยหน้าทับกลองโยนก็เรียกว่า เพลงทะแย ประกอบกิริยาการยกขบวนเสด็จพยุหยาตรา (เรื่องดนตรีไทยในพิธีเทศน์มหาชาติ, ม.ป.ป., ออนไลน์)

4.4 ทะแย 7 ท่อน

เพลงทะแยในเพลงเรื่องสองชั้น รวมเรียกว่า ทะแย 7 ท่อน แยกออกเป็นเพลงทะแย 5 ท่อน กับเพลงมอญล่องเรือ บางทีก็เรียกว่า เพลงล่องเรือพระนคร มี 2 ท่อน รวมทั้งหมด 7 ท่อน ที่แท้จริงเป็นเพลงเรื่องสองชั้น เทียบเท่ากับเป็นเพลงเรื่องปรบไก่ เทียบเท่ากับเพลงช้า นิยมใช้ไล่มือของพวกปี่พาทย์ เป็นเพลงที่ใช้สำหรับ

พวกที่ตีกลอนเพลงมอญ กลอนเพลงพม่า ทางตีไล่สามชั้น มี 2 ท่อน มาจากครูพริ้ง กาญจนผลิน และเป็นเพลงต้นรากของเพลงทะแยทั้งหมด

4.5 เพลงทะแย สองชั้นและสามชั้น

เพลงทะแย สองชั้นและสามชั้น เป็นเพลงฝึกไล่มือของนักระนาดเอก การฝึกตีระนาดเอกมีส่วนสำคัญในการพัฒนาฝีมือให้สามารถตีระนาดเอกได้คล่องแคล่ว ฝึกความมานะอดทน ใช้ฝึกความจำของนักดนตรี นิยมไล่ประมาณเวลา 04.00-07.00 น. ส่วนการเลือกเพลงทะแยไล่มือเป็นเพลงเหมาะสำหรับผู้ที่เริ่มต้นตีระนาดเอก เนื่องจากสำนวนกลอนเป็นทางเรียบทำให้การฝึกตีให้เสียงทั้งสองมือดังเสมอกัน เพราะสำนวนกลอนเพลงที่ซับซ้อนวกวนคล้ายเพลงต้นเพลงฉิ่ง สามชั้น ซึ่งเป็นเสียงตรง ไม่มีลูกเล่นที่พลิกแพลงหรือเปลี่ยนบันไดเสียงมากๆ ผู้ที่ฝึกไล่ระนาดควรฝึกเพลงทะแยก่อนเพลงมุล่ง

เพลงทะแย สองชั้นนี้ใช้สำหรับไล่มือประเภทเดียวกับเพลงมุล่งหรือเพลงสาธุการ ในการไล่มือจะมีอัตราสองชั้นและสามชั้นแล้วแต่ละสำนักจะคิดประดิษฐ์เอาไว้อย่างไร เพื่อถ่ายทอดให้แก่ลูกศิษย์ในสำนักของตน (พรอุษา แก้วสว่าง, 2552, น. 15-17)

4.6 ตับมโหรีเพลงทะแย สองชั้น

บทมโหรีตับนี้เก่าแก่พอกับบทมโหรีตับต้นเพลงฉิ่ง หม่อมส้มจีนร้องอัดเสียงไว้ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 ยกย่องว่าเป็นแผ่นเสียงสำหรับผู้มีบรรดาศักดิ์โดยเฉพาะ เพลงทะแยเป็นเพลงแรกของตับ เป็นตับเพลงที่ใช้ฝึกหัดขับร้องและบรรเลงวงมโหรีในวงประจำตระกูลพาทยโกศลหรือวงบ้านวัดกัลยาณมิตร ประกอบด้วยเพลงทะแย เพลงยาว เพลงย่องหงิด เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน และเพลงมอญร้องไห้ ใช้บทร้องที่มาจากบทละครตอนต้นเรื่องมณีสุริยง ตอนท้ายเรื่องสุวรรณหงส์และอิเหนา เมื่อ พ.ศ.2529 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บันทึกเสียงเพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่เพลงตับมโหรีของเก่า ใช้เวลา

ในการทำงานร่วม 3 ปี ในการนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นักดนตรีนักร้องเข้าไปฝึกซ้อมถวาย ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต การบันทึกเสียงเริ่มต้นตับแรกเมื่อเดือนเมษายน 2529 สถานีวิทยุ อ.ส.พระราชวังดุสิต และธนาคารกรุงเทพช่วยเหลือในการทำเทปและหนังสือประกอบกับเทปบันทึกเสียงเพลงตับมโหรีของเก่า มีทั้งหมด 7 ตับ ได้แก่ ตับนางนาค ตับทะแย ตับแขกมอญ ตับเขนง ตับต้นเพลงฉิ่ง ตับนกกระจอกทอง และตับมหาฤกษ์ (เพลงตับมโหรีของเก่า, 2529)

4.7 โหมโรงทะแย

ได้นำเอาเพลงทะแยมาบรรเลงเป็นประเภทโหมโรง ประกอบด้วย ท่อน 1 ท่อน 2 ลงท้ายด้วยวา โดยใช้กลุ่มเสียงในระดับวงมโหรี ใช้เป็นเพลงหลักสูตรสาขาเครื่องสายไทย ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลปทั่วประเทศ (พรอุษา แก้วสว่าง, 2552, น. 20)

4.8 เพลงทะแย สามชั้น

เป็นเพลงประเภทที่ใช้สำหรับเดี่ยวเครื่องดนตรีหลายชนิด ตามประวัติว่าพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) เป็นผู้ขยายจากเพลงทะแย สองชั้นของเก่า เป็นอัตราจังหวะสามชั้น จัดอยู่ในประเภทเพลงชั้นสูง มีลีลาท่วงทำนอง เม็ดพรายเหมาะสมที่จะนำมาทำเป็น “ทางเดี่ยว” แสดงฝีมือ พระประดิษฐ์ไพเราะได้ริเริ่มประดิษฐ์เดี่ยวเพลงทะแย สามชั้นเป็นคนแรก ภายหลังมีครูดนตรีอีกหลายคนได้ประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวทั้งเครื่องดนตรีประเภทปี่พาทย์และเครื่องสายเพื่ออวดฝีมือของตน ดังนี้

หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ่น ดูรยชีวิน) ทางเดี่ยวซอด้วง

พระยาภูมีเสวิน (จิตร จิตตเสวี) ทางเดี่ยวซอสามสาย

จางวางทั่ว พาทยโกศล ประดิษฐ์ทางเดี่ยวเครื่องดนตรีทุกชนิดในวงปี่พาทย์เดี่ยวทั้งเถา

หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ประดิษฐ์ทางเดี่ยวเครื่องดนตรีทุกชนิดในวงปี่พาทย์ เดี่ยวทั้งเถา นอกจากนี้มีทางซอด้วงและทางซอสามสาย

การประชันปี่พาทย์ที่วังลดาวัลย์ เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2473 ในงานฉลองพระชันษาครบ 4 รอบของสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ บรรเลงหน้าพระที่นั่งในวังลดาวัลย์ เป็นการประชันระหว่าง 1. วงวังหลวง ควบคุมวงโดยพระยาเสนาะดุริยางค์ 2. วงพาทยโกศล ควบคุมวงโดยจางวางทั่ว พาทยโกศล และ 3. วงบางคอแหลม ควบคุมวงโดยหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีการกำหนดเพลง คือ โหมโรงไม่จำกัดเพลง พม่าห้าท่อนเถา บุหลันเถา ทะแยเดี่ยว สามชั้นรอบวง แขกลพบุรี สามชั้นอาเฮียเดี่ยว สามชั้นรอบวง ทยอยในเถา กราวในเดี่ยวต่อกันทุกเครื่องทุกวง และอาทิตย์ชิงดวง สองชั้นเป็นเพลงลา (พูนพิศ อมาตยกุล, 2550, น. 424)

4.9 เพลงทะแย เถา

พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ได้แต่งขยายขึ้นเป็นอัตราสามชั้น ต่อมาหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นำมาตัดลงเป็นชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถา นอกจากนี้ยังมีทะแย เถา ที่ครูจางวางทั่ว พาทยโกศลแต่งอีกทางหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549, น. 170)

5. การประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น

การประพันธ์ทางเดี่ยวจะเข้ เพลงทะแย สามชั้น ในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในรายละเอียดและสะดวกในการพิจารณา ผู้วิจัยได้แยกทำนองเพลงเป็น 2 ท่อน โดยกำหนดให้ประพันธ์เป็นท่อน 1 เที่ยวหวาน ท่อน 1 เที่ยวเก็บ ท่อน 2 เที่ยวหวาน และท่อน 2 เที่ยวเก็บ ผู้วิจัยได้แยกวิธีการประพันธ์โดยกำหนดเป็นแต่ละวรรคเพลง

5.1 ข้อควรคำนึงในการประพันธ์เพลงเดี่ยวสำหรับจะเข้

5.1.1 คุณลักษณะทางกายภาพของจะเข้ โดยลักษณะของจะเข้มีแหล่งกำเนิดมาจากสายจะเข้ มี 3 สาย คือ สายเอก สายทุ้ม และสายลวด มีนม 11 นม จากลักษณะแหล่งกำเนิดเสียงนั้น ทำให้ขอบเขตเสียงและช่วงเสียง มีตั้งแต่เสียงต่ำสุดจนถึงเสียงสูงสุด รวมทั้งหมด 36 ตำแหน่ง ได้แก่ โด ต่ำ จนถึง ซอล สูง

5.1.2 แนวคิดการสร้างทำนองเดี่ยวของจะเข้ ซึ่งเป็นเครื่องดีด อาจารย์สงัด ภูเขาทอง (2532, น. 219-223) ได้อธิบายไว้ชัดเจนว่า การสร้างทำนองเดี่ยวเครื่องดนตรีแยกตามประเภทของเครื่องดนตรี เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีและเครื่องเป่า และกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทดีดและตี สำหรับการสร้างทำนองเดี่ยวประเภทเครื่องดีดและเครื่องตี ข้อจำกัดของเครื่องดนตรีกลุ่มนี้ คือ การทำเสียงต่อเนื่องไม่ได้ เสียงขาดหายไปตามการบรรเลงของแต่ละเสียง และไม่อาจสร้างทำนองเดี่ยวแบบทางหวานหรือทางร้องอย่างเครื่องเป่า จึงต้องสร้างทำนองเครื่องดีดไปตามแนวทางของเครื่องดีดมีความคล้ายคลึงกับแนวทางของการเดี่ยวระนาดเอกและแฝงแนวทางของตนเองไว้ด้วย แนวทางของการเดี่ยวจะเข้ คือ จะเข้เป็นเครื่องดีดที่ทำเสียงสั้น หากต้องการเสียงยาวขึ้น ต้องใช้เทคนิคกรอหรือการรัว ลักษณะ เสียงพิเศษของจะเข้ คือ การดีดทิงนอย การกระทบสาย โดยทั่วไปในการสร้างทำนองเดี่ยวจะต้องมีทั้งทางหวานและทางเก็บ แต่ในการประพันธ์ทางเดี่ยวจะเข้เพลงทะแย สามชั้น ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการสร้างทำนองเดี่ยวให้มีลักษณะคล้ายแนวทางการเดี่ยวระนาดเอก คือ สร้างทำนองเป็นทำนองเก็บ 2 เที่ยวให้ไม่เหมือนกัน โดยเน้นเสียงที่เป็นลูกหลักไว้

5.1.3 การเลือกใช้กลุ่มเสียงและบันไดเสียงของเพลงที่จะเดี่ยว การใช้กลุ่มเสียงต้องคำนึงถึงกลุ่มเสียงที่เป็นหลักมาใช้เดี่ยวจะเข้เพลงทะแย สามชั้น โดยมีกลุ่มเสียง 3 กลุ่ม คือ ฟา ซอล ลา X โด เร X, ที โด เร X ฟา ซอล X และกลุ่มเสียง โด เร มี X ซอล ลา X แหล่งที่มา ได้จากทำนองฆ้องวงใหญ่ ในการสร้างทำนองเดี่ยวจะต้องใช้

โน้ตเสียงหลักอยู่ในกลุ่มเสียงของทำนองเพลงเป็นหลัก จะมีบางทำนองที่มีโน้ตที่เป็นเสียงจรผ่านเข้ามาได้ เพื่อทำให้ทำนองเพลงเดี่ยวนั้นไพเราะ

5.1.4 การเลือกใช้กลวิธีการบรรเลงจะเข้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องกลวิธีการบรรเลงเดี่ยวจะเข้จากเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยนำมาเทียบเคียงกับกลวิธีการบรรเลงจะเข้ของนางมหาเทพ กษัตรสมุห (ครูบรรเลง สาคริก) ครูแอบ ยุวนวณิชย์ และครูทองดี สุจริตกุล และผู้วิจัยได้คิดประดิษฐ์ทำนองที่มีลักษณะใหม่ประสมประสานแทรกไว้ด้วย

5.1.5 การใช้หน้าทับกำกับจังหวะและจังหวะฉิ่ง ผู้วิจัยใช้หน้าทับและการกำกับจังหวะฉิ่งตามขนบการเดี่ยวเพลงทะแย สามชั้น คือ ท่อน 1 และท่อน 2 เที่ยวแรกทางหวาน ใช้หน้าทับปรบไก่และตีฉิ่งสามชั้น เที่ยวหลังทางเก็บหน้าทับปรบไก่และตีฉิ่งสองชั้น

5.2 ขั้นตอนการประพันธ์ทำนองเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น

5.2.1 ศึกษาโครงสร้างทำนองทางฆ้อง เพลงทะแย สามชั้น พบว่า ท่อน 1 เที่ยวแรก มี 16 วรรค 8 ประโยค เที่ยวกลับ มี 16 วรรค 8 ประโยค รวมมี 32 วรรค 16 ประโยค ท่อน 2 เที่ยวแรก มี 24 วรรค 12 ประโยค เที่ยวกลับ มี 24 วรรค 12 ประโยค รวมมี 48 วรรค 24 ประโยค จากนั้นนำทำนองทางฆ้องวงใหญ่มาถอดให้เป็นทางฆ้องวงใหญ่มือเดียว เหลือทำนองที่เป็นเนื้อหลักๆ เพื่อจะได้ทำนองหลักในการสร้างทำนองจะเข้ทางธรรมดา และสร้างทำนองที่เป็นทางเดี่ยว โดยมีทำนองซับซ้อนต่อไป สำหรับทางฆ้องวงใหญ่ ร้อยตรีประมวล อรรถชีพได้ถ่ายทอดให้นายชนรรค์ ชัยกุล ลูกศิษย์เป็นผู้ให้ข้อมูล

5.2.2 แปรทำนองทางฆ้องวงใหญ่ให้เป็นทำนองทางจะเข้ที่เป็นทางพื้นหรือทางธรรมดา ซึ่งนำไปใช้ในการบรรเลงในวงเครื่องสายหรือวงมโหรี มีลักษณะเรียบๆ ไม่โลดโผน สามารถบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนองอื่นๆ เช่น ซอด้วง ซออู้

ขลุ่ยเพียงออ ซึ่งการดำเนินทำนองทางจะเข้จะมีลักษณะที่เป็นทางเก็บ มีทำนองกรอใช้การดีดรัว การสะบัดบ้างไม่มากนัก

5.2.3 การสร้างทำนองทางเดี่ยวสำหรับจะเข้ สร้างโดยใช้ทำนองทางฆ้องวงใหญ่เป็นพื้นฐาน ให้เป็นทำนองจะเข้ทางธรรมดา จากนั้นนำทำนองจะเข้ทางธรรมดา สร้างให้เป็นทำนองที่มีลักษณะเป็นทางเดี่ยว อันประกอบด้วยการบรรเลงเทคนิคหลากหลายและเทคนิคที่มีลักษณะเฉพาะของจะเข้ ได้แก่ สะบัดเสียงเดียว สะบัดสามเสียง การดีดทิงนอยรูปแบบต่างๆ การดีดขยี้ การกล้ำเสียง เป็นต้น แนวทางการสร้างทำนองอ้างอิงจากทำนองเดี่ยวที่ปรากฏในอดีตที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและต่อมาจากครูจะเข้หลายคน ได้แก่ นางมหาเทพกษัตรสมุห (ครูบรรเลง สาคริก) ครูแอบ ยุวนวณิชย์ และครูทองดี สุจริตกุล นอกจากนี้ได้ศึกษาทำนองเดี่ยวเพลงทะแย สามชั้น ทางเครื่องดนตรีอื่นๆ เช่น เดี่ยวซอด้วง เดี่ยวซอสามสาย และเดี่ยวระนาดทุ้ม เป็นต้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกทำนองที่มีความไพเราะมาใช้บางทำนองและมีทำนองที่ผู้วิจัยได้คิดประดิษฐ์ขึ้นใหม่ด้วย

6. กลวิธีการบรรเลงจะเข้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น

6.1 โน้ตเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น

ท่อน 1 (เที่ยวหวาน)

วรรค 1				วรรค 2			
ฟซล-ซ	รซ-รำ	รำฟ์รำ์ดำล	ด-ลดำล-ซ	ดำล-ซ	-ฟ-ร	รฟรด-	----
----	----	----	----	----	---ซ	---ท	ดร-ด
--ซ-	----	----	----	----	---ด	----	----

วรรค 3				วรรค 4			
----	----	----	----	ดดด-ด	ดดด-ด	มมมรม	ฟดลซฟ
รดทลซ	-ซ-ร	-ดซล	ทดรด	--ซ-	----	----	----
----	ร---	----	----	----	--ด-	----	----

วรรค 5				วรรค 6			
---ฟ	ซดดรม	ฟลซด์ด	ดรมฟซ	ดำรำมำรำดำ	ลดำลซ	ดรมรมฟซ	ฟมรมฟซ-ฟ
----	----	----	----	----	----	----	----
-ฟ--	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 7				วรรค 8			
--ทลซ	-ซ-ดำ	--รำรำรำ	ดำรำ-มำ	-รำ-ซำ	-รำ-มำ	มำรำดำรำมำ	ฟ--ซำ
----	ร---	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	-ซ้ำ--

วรรค 9				วรรค 10			
--มรด	-ด-ฟ	---ซ	ลซดำล	-ฟ-รำ	-ดำ-ล	--รำดำล	-ซ-ฟ
----	ซ---	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 11				วรรค 12			
----	----	ลลลซล	ดำลซฟ	มรด ฟมร	ซฟม ลซฟ	มรด ลซฟ	ล-ซลด-ล
----	----	----	----	----	----	----	----
-ซ-ร	-ซ-ดำ	----	----	----	----	----	----

วรรค 13				วรรค 14			
ฟ์ดำรำฟ์	ฟ์รำดำรำดำฟ์รำ	รำดำลดำลรำดำ	ดำลซลซดำล	ลลลลร	-รลซ	ฟซรม	ฟซดฟ
----	----	----	----	----	ล---	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 15				วรรค 16			
ฟมรด-	---ร	มรดร	มฟซฟ	รำดำลซล	ฟซมฟ	รมดร	---ร
---ล	รดลด-	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	-ร--

ท่อน 1 (เที่ยวเก็บ)

วรรค 17				วรรค 18			
ชฟ์ร์ดร์	ทดลท	ชลฟช	---ช	ฟชลด์ช	ลชฟชฟ-ร	ลชลฟ	ชรฟด
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	-ช--	----	----	----	----

วรรค 19				วรรค 20			
ชลทด์	ร์ดทล	ลชฟดฟ	ชลทด์	ฟ์ร์ดล	ด์ชลด์	ลชฟร	ฟลชฟ
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 21				วรรค 22			
-- มรด	ชดรม	รมฟชลชฟม	รดรมรมฟช	ด์ลชฟ	ลชด์ล	ชฟ์มรม	ฟลชฟ
ทลช--	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 23				วรรค 24			
ลชชชช	มชลด์ด	----	ลชม -ม	ดรมฟร์	ร์ด์ทลด์	ด์ทลชท	ทลชฟช
----	----	ทลช มรด	----	----	----	----	----
----	----	----	--ม-	----	----	----	----

วรรค 25				วรรค 26			
ดล-ช	ดม-ร	ด---	----	----	----	-ดรม	ฟลลชฟ
----	----	-ม-ร	ชด-ล	ลลลลร	ลดลช	ช---	----
---	----	---	----	----	----	----	----

วรรค 27				วรรค 28			
ลชลฟ	ชมฟร	มดมร	ฟมชฟ	มรดรม	มรดรฟ	ฟมรมช	ชฟมฟล
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 29				วรรค 30			
ด์ลชล	ชฟมช	ฟมรฟ	มรด-	----	----	----	----
----	----	----	---ล	ทลชด	ทลชท	ลช--	----
----	----	----	----	----	----	--ฟล	ชฟมฟ

วรรค 31				วรรค 32			
----	----	----	----	-ด์ชล	-ช-ฟ	--ลชฟ	-ม-ร
----	----	----	----	----	----	----	----
มรดล	ชฟมร	มดลช	ฟด-ฟ	----	----	----	----

ท่อน 2

วรรค 33				วรรค 34			
----	----	ฟซล ซฟร	ดฟซลซ	ดัล-ซ	-ฟ-ร	ฟรด-	----
-ซ-ล	รดลดร	----	----	----	----	---ท	ดร-ด
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 35				วรรค 36			
---ดำ	---ฟ	--ฟซล	ท--ดำ	-ล-ดำ	-ล-ซ	ฟมรม	มรดรฟ
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	-ดำ--	----	----	----	----

วรรค 37				วรรค 38			
---ซ	--รม	ฟลซฟด	-ด-ซ	---ดำ	---ล	--ซซซ	ฟลซฟ
----	----	----	ซ---	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 39				วรรค 40			
ลซฟรด	รฟรด--	----	ฟซลซฟ	ฟซลซลดัซ	ลทด์ทลซฟร	ฟซลซฟมรด	มรดรด-ด
----	---ล	รดลดซ	----	----	----	----	- - ท -
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 41				วรรค 42			
ดำดำทดำ	รำทล	ลซฟดฟ	ซลทดำ	ฟ้ำดัล	ดัลรำดำ	รำดำฟ้ำ	ฟ้ำช้ฟ้
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 43				วรรค 44			
มรดลซฟ	ดรมฟมรด	ดรมรมฟซ	ลซฟมรด-ฟ	ฟซลดัซ	ลซฟร	ลซลฟ	ซรฟด
----	- - - ล	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 45				วรรค 46			
รำดำทรำดำท	ดำทล รำดำท	ดำทล ทลซ	ลซฟ-ซ	รำดำท ดำรำ	ทดำรำดำทลซ	ดำดำดำรำดำ	ทดำซล
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 47				วรรค 48			
ทดำรำล	ทดำรำช	ลทดำฟ	ซลทดำ	ร้ำร้ำ รำช	รำ-รำดำ	ทดำซล	ทรำดำท
----	----	----	----	----	-ซ--	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 49				วรรค 50			
---ท	ดร์ดิล	--ดิช	ลชฟ ชล	ทลช ลท	ลชฟ ชล	ชฟม ฟช	ฟมร มฟ
----	----	----	----	----	----	----	----
-ท--	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 51				วรรค 52			
---ฟ	ชดิ-ล	--ชชช	ฟลชฟ	--ลชฟ	-ด-ฟ	--ฟชล	---ล
----	----	----	----	----	----	----	----
-ฟ--	----	----	----	----	----	----	-ล--

วรรค 53				วรรค 54			
----	----	----	----	----	----	-ดิชล	ทดิ-ท
----	----	----	----	----	----	----	----
-ช-ร	-ช-ด	-ฟชล	ทดิ-ดิ	-ชิ-ฟิ	-ริ-ดิ	----	----

วรรค 55				วรรค 56			
----	ฟฟฟ ฟฟ	ชลชฟ	ชลชท	-ฟ-ฟฟฟ	ดฟ-ท	--ริดิท	-ล-ช
----	----	----	----	-ช---	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

ท่อน 2 (เที่ยวเก็บ)

วรรค 57				วรรค 58			
ดิดิดิทดิ	ทดิทดิ	ทดิริฟ	ชลทดิ	ลชฟ ชล	ดิชลดิ	ชลดิริ	ม่--ฟ
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	-ฟ--

วรรค 59				วรรค 60			
มรด ลชฟ	ดิชลดิล	ดิชลช	ฟล ลชฟ	ชฟลช	ลฟชร	ฟรด-	----
----	----	----	----	----	----	---ท	ดทรด
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 61				วรรค 62			
----	----	----	----	----	----	----	---ล
รดทดร	ดฟดร	รดท ดร	ทดรดทลช	รดท ดร	ทดรดทลช	----	----
----	----	----	----	----	----	ดรมฟ	ชล--

วรรค 63				วรรค 64			
ดฟชล	ทดิริช	ลทดิฟ	ชลทดิ	ริริริ ริช	ริ-ริดิ	ทดิชล	ทริดิท
----	----	----	----	----	-ช--	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 65				วรรค 66			
ตัดตัดตัล	ตัดตัดตัช	ตัดตัดตัฟ	ตัดตัดตัล	ลลลลตั	ลชฟร	ดลชฟ	---ฟ
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	-ฟ--

วรรค 67				วรรค 68			
มรด-	--ดร	มรดร	มฟชฟ	----	---ฟ	----	---ล
---ช	ดช--	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	-ด-ร	มฟ--	ดรมฟ	ชล--

วรรค 69				วรรค 70			
----	---ท	----	---ดั	รัดัรัท	ดัรัรัรัรั	ลชฟ ชล	รัดัทลฟ-ท
----	----	----	----	----	----	----	----
-ฟ-ช	ลท--	ดฟชล	ทดั--	----	----	----	----

วรรค 71				วรรค 72			
ลชฟด	ฟดฟช	ลชฟช	ลทดัท	รัดัท รัดัท	ดัทล รัดัท	ดัทล ทลช	รัดัทลฟ-ช
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 73				วรรค 74			
ทดัรัดัช	ทดัรัดัฟ	มรดฟ	ลชดัล	ฟัรัฟัดั	รัทดัล	ชฟลช	ดัลรัดั
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

วรรค 75				วรรค 76			
---ฟ	---ท	ด---	---รั	---ฟั	---รั	ด---	---ช
----	----	----	----	----	----	----	----
-ฟ--	-ท--	-ชลท	ดัรั--	-ฟั--	-รั--	-รัดัท	ลช--

วรรค 77				วรรค 78			
ดัรัดัล	ลดัล ชฟ	มรดร	มรดรมฟชล	ลลลชล	ดั--ฟ	ลลล ชล	ท--ดั
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	-ฟั--	----	-ดั--

วรรค 79				วรรค 80			
-ล-ดั	-ล-ช	---ฟ	รชลชฟร	----	---ร	--ลชฟ	ร-ลชฟรฟชลชฟรฟชล-ช
----	----	----	----	-ช-ล	รดลด-	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

6.2 กลวิธีการบรรเลงจะเข้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น

การกำหนดกลวิธีการบรรเลงจะเข้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การนำกลวิธีการบรรเลงเดี่ยวจะเข้ของครูจะเข้มาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น และส่วนที่ 2 คือ กลวิธีที่ผู้วิจัยได้ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.2.1 การนำกลวิธีการบรรเลงเดี่ยวจะเข้ของครูจะเข้มาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น

ผู้วิจัยได้นำกลวิธีการบรรเลงเดี่ยวจะเข้ของครูจะเข้ 3 ท่าน คือ นางมหาเทพกษัตรสมุห (ครูบรรเลง สาคริก) ครูแอบ ยุวนวณิชย์ และครูทองดี สุจริตกุล มาเป็นต้นแบบในการประดิษฐ์ทำนองเดี่ยวจะเข้ เพลงทะแย สามชั้น ในการนำกลวิธีการบรรเลงจะเข้ของครูมาใช้ในการบรรเลงจะเข้ เพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น มีทั้งคัดลอกกลวิธีบรรเลงจะเข้มาใช้โดยไม่ได้ปรับปรุงเลยและมีการปรับปรุงทำนองบ้างตามความเหมาะสม โดยจะอธิบายกลวิธีของครูจะเข้และการนำมาใช้ในเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น เรียงตามครูจะเข้แต่ละท่าน ดังต่อไปนี้

ก. นางมหาเทพกษัตรสมุห (ครูบรรเลง สาคริก) ผู้วิจัยได้นำกลวิธีบรรเลงจะเข้ เพลงเดี่ยวกราวใน สองชั้น เป็นต้นแบบ มีการปรับปรุงทำนองบ้างตามความเหมาะสมกับทำนองเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น โดยมีกลวิธี การดีดรูดสาย การดีดสายลวดและรูดสายลวดทิงนอย และการดีดกระทบสองสาย ดังนี้

การดีดรูดสาย พบในเพลงเดี่ยวกราวใน สองชั้น บรรทัดที่ 24

----	----	----	----	----	----	----	----
ดทรด	รทดซ	-ซฟม	รด-ด	----	---ฟ	----	---ท
----	----	----	----	----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 4 และวรรค 35

การดีดทิงนอยและรูดสายลวดทิงนอย พบในเพลงเดี่ยวกราวใน สองชั้น บรรทัดที่ 110-111

---ด	---ร	---ฟ	---ซ	---ฟ	---ท	---ด๋	---ร๋
----	----	----	----	----	----	----	----
-ด--	-ร--	-ฟ--	-ซ--	-ฟ--	-ท--	-ด๋--	-ร๋--

---ด๋	---ท	ด---	---ซ	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----
-ด๋--	-ท--	-ร๋ด๋ท	ลซ--	----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 75-76

การดีดกระทบสองสาย พบในเพลงเดี่ยวกราวใน สองชั้น บรรทัดที่ 105

-ดลซ	-ซฟซ	ด--ร	---ร	-ดลซ	-ซฟซ	ด--ร	---ร
---ซ	---ซ	-ลด-	----	---ซ	---ซ	-ลด-	----
----	----	----	-ร--	----	----	----	-ร--

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 2 และวรรค 56

ข. ครูแอบ ยุวนวณิชย์ ผู้วิจัยได้นำกลวิธีบรรเลงจะเข้ เพลงเดี่ยวแขกมอญ สามชั้น และเพลงเดี่ยวสุดสงวน สามชั้น เป็นต้นแบบ มีการปรับปรุงทำนองบ้างตามความเหมาะสมกับทำนองเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น โดยมีกลวิธี การดีดสะบัดสามเสียงซ้อน การดีดเน้นเสียงสายลวดซ้ำเป็นคู่ทิงนอย การดีดสะบัดสามเสียงซ้อนเรียงเสียงลง การดีดปรับซ้อนสองชุด และการดีดย้อยเสียง ดังนี้

การดีดสะบัดสามเสียงซ้อน พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญ สามชั้น บรรทัดที่ 3

----	---ร	ฟซลซฟร	ดฟซลซ
-ซ-ล	รดลด-	----	----
----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 33

การดีดเน้นเสียงสายลวดซ้ำเป็นคู่ทิงนอย พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญสามชั้น บรรทัดที่ 9

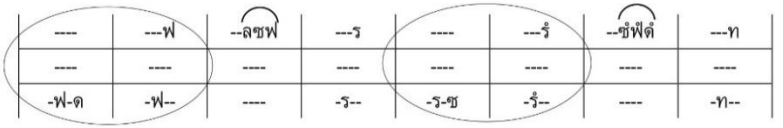

----	---ฟ	--ลซฟ	---ร	----	---ร์	--ซ์ฟ์ด์	---ท
----	----	----	----	----	----	----	----
-ฟ-ด	-ฟ--	----	-ร--	-ร-ซ	-ร์--	----	-ท--

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 11

การดีดสะบัดสามเสียงซ้อนเรียงเสียงลง พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญสามชั้น บรรทัดที่ 19

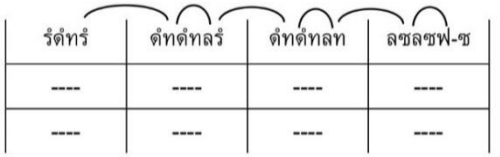

รัดทรั	ดัทดัทลรั	ดัทดัทลท	ลซลซฟ-ซ
----	----	----	----
----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 45

การดีดปรับซ้อนสองชุด พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญ สามชั้น บรรทัดที่ 41

ฟดฟร	ฟดฟร	ฟดฟร	ฟซฟร	ฟซลท	ดัทลซ	ฟ์ซลด์ซ	ลซฟซฟ-ร
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 18

การดีดย้อยเสียง พบในเพลงเดี่ยวสุดสงวน สามชั้น ในบรรทัดที่ 3 และบรรทัดที่ 10

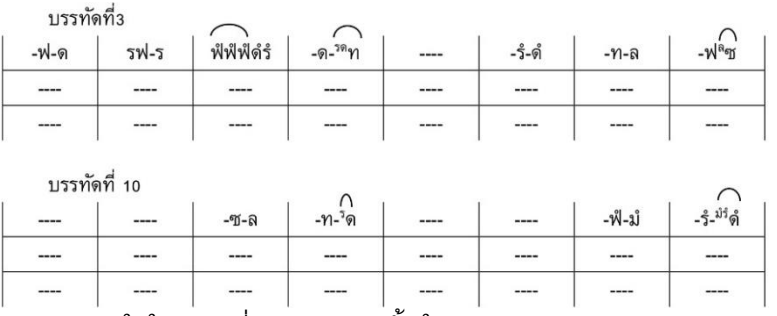

บรรทัดที่3

-ฟ-ด	รฟ-ร	ฟ์ฟ์ฟ์ด์ร์	-ด-[3ด]ท	----	-ร์-ด์	-ท-ล	-ฟ[ด]ซ
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

บรรทัดที่ 10

----	----	-ซ-ล	-ท-[3]ด	----	----	-ฟ์-ม์	-ร์-[ม์ร์]ด์
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 43-49

ค. ครูทองดี สุจริตกุล ผู้วิจัยได้นำกลวิธีบรรเลงจะเข้ เพลงเดี่ยวแขกมอญสามชั้น เป็นต้นแบบ มีการปรับปรุงทำนองบ้างตามความเหมาะสมกับทำนองเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น โดยมีกลวิธี การสะบัดเดี่ยว การดีดขยี้ การดีดสะบัดสามเสียง การดีดเก็บใช้กลอนฝากลูกตก การดีดกลอนที่มีลักษณะออกสำเนียงมอญ ดังนี้

การสะบัดเดี่ยวและการดีดขยี้ พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญ สามชั้น บรรทัดที่ 3

-ดดดด	ซดรม	รมฟซลซฟม	รดรมรมฟซ
ซ---	----	----	----
----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 6

การดีดสะบัดสามเสียง พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญ สามชั้น บรรทัดที่ 12 วรรคหลัง และบรรทัดที่ 54

ดฟซล	ทลซลท	ดำทลทดำ	รำดำทดำรำ
----	----	----	----
----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 28

การดีดเก็บใช้กลอนฝากลูกตก พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญ บรรทัดที่ 12 วรรคหน้า บรรทัดที่ 30 วรรคหน้า และบรรทัดที่ 34 วรรคหน้า

มรด-	ด-ดร	มรดร	มฟซดำ
---ซ	-ซ--	----	----
----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 24

การดีดกลอนที่มีลักษณะออกสำเนียงมอญ พบในเพลงเดี่ยวแขกมอญ บรรทัดที่ 20 บรรทัดที่ 36 และบรรทัดที่ 60

ซลทดำ	รำดำทล	ซฟดฟ	ซลทดำ	รำดำรำซ	ลซรำดำ	รำฟซล	ทรำดำท
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

นำมาใช้ในเพลงเดี่ยวทะแย สามชั้น ในวรรค 63-64

6.2.2 กลวิธีที่ผู้วิจัยได้ประดิษฐ์ขึ้นใหม่

ส่วนที่ผู้วิจัยได้คิดประดิษฐ์ทำนองที่มีลักษณะใหม่นั้น ผู้วิจัยได้เน้นวิธีการผูกทำนองใหม่หรือกลอนเพลงใหม่ มีดังนี้

1) ลักษณะเป็นการลักจังหวะหรือการลงก่อนหรือหลังจังหวะ โดยใช้วิธีการดีดทิงนอยก่อนหรือหลังทำนองที่ลักจังหวะ ได้แก่ วรรค 4 วรรค 5 วรรค 8 วรรค 16 วรรค 17 และวรรค 23

2) การนำวิธีการบรรเลงของระนาดทุ้ม คือ การตีดูดมาใช้ ได้แก่ วรรค 68 และวรรค 69

3) การสร้างทำนองที่มีกลอนพันซ้อนสองครั้งพร้อมการดีดใช้สายได้ครบสามสาย การใช้โน้ตเสียงจร ได้แก่ วรรค 29 วรรค 30 และวรรค 31

4) การดีดสะบัดสามเสียงท้ายห้องเพลง ได้แก่ วรรค 4 วรรค 26 และวรรค 59

5) การดีดขยี้ซ้ำโน้ต ได้แก่ วรรค 61 และวรรค 62

6) การดีดทำนองใหม่ ได้แก่ วรรค 13

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. อธิบายขั้นตอนการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้สร้างจากทำนองฆ้องวงใหญ่มาเป็นทางรวมวงหรือทางธรรมดา สุดท้ายประพันธ์ให้เป็นทางเดี่ยวจะเข้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเพลงทะแย สามชั้น ประวัติเพลงทะแย พบว่า แรกเริ่มเพลงทะแย สองชั้น มีต้นกำเนิดน่าจะแต่งขึ้นในสมัยอยุธยา ใช้ประกอบการแสดงโขน

และละคร ภายหลังพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ได้แต่งขยายเป็นสามชั้น นิยมแต่งเป็นเพลงรับร้องและใช้สำหรับเดี่ยวเครื่องดนตรีต่างๆ ผู้วิจัยได้สืบค้นทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่ สามชั้น ได้ทำนองจากนายชนรรค์ ชัยกุลซึ่งต่อเพลงนี้จากร้อยตรีประมวล อรรถชีพ พบว่า เพลงทะแย มีโครงสร้างเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีความยาว 4 จังหวะหน้าทับปรบไก่ ท่อน 2 มีความยาว 4 จังหวะหน้าทับปรบไก่ ขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยได้ประพันธ์ทางจะเข้ที่ใช้ในการบรรเลงรวมวงหรือจะเข้ทางธรรมดา ที่เป็นทางบรรเลงเรียบ มีการใช้กลวิธีการบรรเลงไม่ซับซ้อนไม่โลดโผน ขั้นตอนสุดท้าย ผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีการบรรเลงที่ใช้ในเพลงเดี่ยวจะเข้ในอดีตนำมาปรับปรุงประดิษฐ์ใช้ในทางจะเข้ให้มีความไพเราะโลดโผนพิสดารเหมาะสมกับเพลงทะแย สามชั้น

2. อธิบายกลวิธีการบรรเลงจะเข้ที่นำมาใช้ในทำนองเพลงเดี่ยวจะเข้ทะแย สามชั้น ให้เกิดความไพเราะสละสลวย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การดีดเก็บ ส่วนใหญ่ปรากฏอยู่เกือบทุกวรรค จำนวนทั้งหมด 70 วรรค ยกเว้นวรรค 10, 25, 40, 43, 52, 53, 68, 69, 75, 76

2.2 การดีดรัว ปรากฏอยู่ในวรรค 1, 2, 3, 7, 8, 10, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 49, 52, 54, 56, 79, 80 จำนวน 19 วรรค

2.3 การดีดสะบัดเสียงเดียว ปรากฏอยู่ในวรรค 4, 7, 9, 11, 14, 23, 26, 41, 46, 48, 51, 52, 55, 56, 57, 64, 65, 66, 70 จำนวน 19 วรรค

2.4 การดีดสะบัดสองเสียง ปรากฏอยู่ในวรรค 42 จำนวน 1 วรรค

2.5 การดีดสะบัดสามเสียง ปรากฏอยู่ในวรรค 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 44, 45, 46, 49, 50, 52, 58, 59, 61, 62, 70, 72, 73, 78, 80 จำนวน 43 วรรค

2.6 การดีดปริบ ปรากฏอยู่ในวรรค 1, 2, 18, 77 จำนวน 4 วรรค

2.7 การดีดกระทบสองสาย ปรากฏอยู่ในวรรค 56 จำนวน 1 วรรค

2.8 การดีดกระทบสามสาย ปรากฏอยู่ในวรรค 2 จำนวน 1 วรรค

2.9 การดีดทิงนอย ปรากฏอยู่ในวรรค 4, 5, 8, 16, 17, 23, 35, 52, 58, 66, 75, 76 จำนวน 12 วรรค

2.10 การดีดรูดสาย ปรากฏอยู่ในวรรค 1, 3, 35, 53 จำนวน 4 วรรค

2.11 การดีดรูดสายทิงนอย ปรากฏอยู่ในวรรค 62, 68, 69, 75, 76 จำนวน 5 วรรค

2.12 การดีดย้อยเสียง ปรากฏอยู่ในวรรค 48 จำนวน 1 วรรค

2.13 การดีดกล้ำเสียง ปรากฏอยู่ในวรรค 2, 25, 34 จำนวน 3 วรรค

2.14 การดีดขยี้ ปรากฏอยู่ในวรรค 3, 6, 13, 21, 40, 43, 59, 61, 62, 70, 72, 77, 79, 80 จำนวน 14 วรรค

จากกลวิธีการบรรเลงจะเข้ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้หมวดหมู่รวมทั้งหมดมี 10 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การดีดเก็บ รูปแบบที่ 2 การดีดรัวหรือการดีดกรอเสียง รูปแบบที่ 3 การดีดสะบัด มี 3 แบบ คือ สะบัดเสียงเดียว สะบัดสองเสียง สะบัดสามเสียง รูปแบบที่ 4 การดีดปริบ รูปแบบที่ 5 การดีดกระทบสาย มี 2 แบบ คือ การดีดกระทบสองสายและกระทบสามสาย รูปแบบที่ 6 การดีดทิงนอย รูปแบบที่ 7 การรูดสาย คือ การรูดสายจากเสียงต่ำไปเสียงสูง รูปแบบที่ 8 การดีดย้อยเสียง รูปแบบที่ 9 การดีดกล้ำเสียง และรูปแบบที่ 10 การดีดขยี้

ส่วนที่ผู้วิจัยได้คิดประดิษฐ์ทำนองที่มีลักษณะใหม่นั้น ผู้วิจัยได้เน้นวิธีการผูกทำนองใหม่หรือกลอนเพลงใหม่ โดยมีลักษณะเป็นการลักจังหวะหรือการลงก่อนหรือหลังจังหวะ โดยใช้วิธีการดีดทิงนอยก่อนหรือหลังทำนองที่ลักจังหวะ เช่น วรรค 4 กับวรรค 5, วรรค 8, วรรค 16, วรรค 17, วรรค 23 การตีดูดในระนาดทุ้มได้นำมาใช้พบในวรรค 68, วรรค 69 ได้เลียนแบบวิธีการบรรเลงของระนาดทุ้ม การผูกกลอนเพลงในลักษณะเป็นกลอนซับซ้อนใช้โน้ตที่มีเสียงจรนอกกลุ่มเสียงมาใช้ผนวกกับการดีดไล่ทำนองเรียงจากสายเอกมาใช้สายทุ้มจนสุดที่สายลวด ใช้ได้ครบทั้งสามสาย พบในวรรค 29 ถึง 31 การดีดสะบัดสามเสียงท้ายในลูกตก พบในวรรค 4, วรรค 26, วรรค 59 การดีดขยี้ซ้ำเสียงพบในวรรค 61 และการขยี้สร้างทำนองใหม่พบในวรรค 13

ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วยทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์เชิงวิเคราะห์ เชิงพฤติกรรมนิยม เชิงมนุษยนิยม และทฤษฎีรูปแบบการพัฒนาความสร้างสรรค์แบบ Auta โดยทฤษฎีหลายทฤษฎีรวมกันทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นในตัวบุคคลทั่วไป ทำให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ใหม่ ผู้วิจัยได้นำแนวทางของอเล็กซานเดอร์

ออสบอร์น โดยใช้แนวคิดเรื่องเทคนิคการสร้างสรรค์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ใหม่ มี 9 แนวทาง คือ 1. เอาไปใช้อย่างอื่นได้หรือไม่ 2. ดัดแปลงใช้อย่างอื่นได้หรือไม่ 3. ปรับเปลี่ยนได้หรือไม่ 4. เพิ่ม, ขยายได้หรือไม่ 5. ลด, หดได้หรือไม่ 6. ทดแทนได้หรือไม่ 7. จัดใหม่ได้หรือไม่ 8. สลับได้หรือไม่ 9. ผสม, รวมได้หรือไม่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545) เทคนิคเหล่านี้ช่วยให้สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ มีการยึดสูตรโบราณ แล้วนำเทคนิคการสร้างสรรค์ของอเล็กซานเดอร์ ออสบอร์น มาเทียบเคียง หลักการประพันธ์เพลงไทยของครูมนตรี ตราโมท (2538) ใช้การเปลี่ยนแปลงตกแต่งจากทำนองเดิม (ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน, 2549) ผนวกกับวิธีการประพันธ์เพลงเดี่ยวประเภทเครื่องดีดและเครื่องตีของอาจารย์สงัด ภูเขาทอง (2532) สำหรับการคิดประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ใหม่ในครั้งนี้

รายการอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การคิดเชิงสร้างสรรค์.* กรุงเทพฯ: ซัคเซสมีเดีย.

เกียรติศักดิ์ ทองจันทร์. (2548). *วิเคราะห์เดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน: กรณีศึกษาทางนางมหาเทพกษัตรสมุห (ครูบรรเลง สาคริก)* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาดุริยางค์ไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

คณะอนุกรรมการโครงการส่งเสริมการดนตรีไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2538). *เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย.* กรุงเทพฯ: ประกายพรึก.

ณรงค์ชัย ปิฏกรัชต์. (2557). *สารานุกรมเพลงไทย.* นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. (2549). *รายงานวิจัยเรื่องงานประพันธ์เพลงเดี่ยว เพลงทยอยเดี่ยว สำหรับจะเข้.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรอุษา แก้วสว่าง. (2552). *วิเคราะห์การขับร้องเพลงทะแย.* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาดุริยางค์ไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พิพัฒน์ สอนใย. (2547). *การศึกษาเพลงเดี่ยวจะเข้สำเนียงมอญ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พูนพิศ อมาตยกุล. (2550). *จดหมายเหตุดนตรี 5 รัชกาล.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง).

เพลงตับมโหรีของเก่า. (2529). กรุงเทพฯ: รักษ์สิปป์.

มนตรี ตราโมท. (2538). *ดุริยสาส์น.* กรุงเทพฯ: ธนาคารกสิกรไทย.

มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตัณฑ์. (2523). *ฟังและเข้าใจเพลงไทย.* กรุงเทพฯ: ไทยเขษม.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2549). *สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

เรื่องดนตรีไทยในพิธีเทศน์มหาชาติ. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559. จาก http://www.nr.ac.th/w/Art/pdf/3.pdf.

วรวุฒิ เข็มเพชร. (2546). *การศึกษาเพลงเดี่ยวแขกมอญ สามชั้น ทางจะเข้* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สงัด ภูเขาทอง. (2532). *การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย.* กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

อินทนิล บุญประกอบ. (2552). *ประวัติและบทร้องนาฏศิลป์ไทยระดับมัธยมต้น.* สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2559. จาก http://taopuyimbunhotmail.blogspot.com/2009/01/blog-post126.html.